

ARA COMARA

El despullament de la bola peluda

CARLES HAC MOR

Tot just en obrir el flamant llibre de Josep Perelló *Teoria de l'estriptase aleatori* (Edicions 3 i 4), ens assabentem que l'autor té diverses vides. I això ens fa pensar que segurament tothom té moltes vides (aleatòries i simultànies) i no pas una de sola, mal que estem convençuts que només vivim una vida, perquè probablement, per culpa de la realitat, no podem pensar alhora des de més d'una vida.

Perelló de seguida ens demana que ens apliquem constantment el principi d'incertesa (o d'indeterminació) de Heisenberg i que practiquem el transformisme amb la mateixa celeritat amb què ho feia Fregoli. La impredecibilitat governa les nostres vides –diu Perelló– i, en comptes de queixar-nos, ho hauríem d'aprofitar. L'atzar ens allibera i ens deixa canviar el nostre destí. “No és cap catàstrofe admetre que les veritats absolutes no existeixen”. I hi afegim que sort en tenim, que no existeixin aquestes veritats tan lletges.

DOCTOR EN FÍSICA

Josep Perelló (Tàrrrega, 1974) –fins ara conegut com a teòric de la bola peluda, per un llibre seu sobre aquesta entelèquia vivent–, és doctor en física i professor de física fonamental a la Universitat de Barcelona, i, especialitzat en econofísica, investiga la dinàmica dels mercats financers mentre treballa per l'acostament de la ciència a

l'art. Això darrer, ho fa sobretot amb la seva mètrica alternativa, que ell anomena “versificació matemàtica en mètrica d'espai temps”.

Gràcies a la manera de pensar quàntica que fa possible aquesta mètrica incerta i indeterminada, les veritats i les mentides es barregen i les afirmacions i negacions són ensembles vàlides i invàlides. I si apliquem aquesta versificació a les nostres vides, s'esdevé una multiplicació infinita, transformista, fregoliana, de les nostres personalitats, que es tornen multiesquifreniques, com ho és l'Antièdip que van profetitzar, ja fa anys, Deleuze i Guattari.

La física quàntica –argumenta Perelló– permet l'existència d'esdeveniments que poden semblar impossibles al defora de la física quàntica. I en deduïm que la versificació en mètrica d'espai temps fa impossible el defora de la física quàntica. Ara bé, aquesta impossibilitat no significa pas que el defora de la física quàntica no existeixi, de la mateixa manera que al costat de la mètrica perelloniana hi ha la mètrica de tota la vida.

BLAISE PASCAL AL LLIBRE DE JOSEP PERELLÓ

Perelló de seguida ens demana que ens apliquem constantment el principi d'incertesa de Heisenberg

El que de debò importa és que tots els tots, i tots els no-res, conflueixen en els versos en què Perelló va desenvolupant la seva teoria de l'estriptis aleatori. Fins al punt que qui, al llibre que ens ocupa, acaba fent un estriptis teològic és ni més ni menys que el filòsof, matemàtic i inventor Blaise Pascal.

I un cop acabat l'estriptis, en comptes del cos nu de Pascal hi veiem, a les pàgines de Perelló, el No-res infinit, que equival a la suma i resta de tots els tots, és a dir, a Déu, que és la veritat més absoluta de totes les veritats que l'atzar va transformant en veritats relatives i finalment, amb l'ajut de la versificació matemàtica en mè-

trica de l'espai temps, en mentides absolutes que tantmateix no deixarien de ser veritats si fos certa la distinció entre veritat i mentida.

I aleshores podem entreveure que, entre les nostres vides aleatòries, hi ha una esclatxa a través de la qual potser podríem començar a pensar alhora des de moltes d'aquestes vides. I la llum que m'arriba de l'esclatxa em permet d'adonar-me que al meu costat hi ha una bola despulada i peluda.

L'APARADOR

La guia RACC de Dalí, Gemma Arbusà (editora). RACC-EDICIONS 62. Barcelona, 2004.

Llibre que ens mostrar un recorregut pràctic pels itineraris de l'anomenat triangle dalinià, és a dir, Figueres, Cadaqués i Púbol. Hi trobarem tota mena d'informació sobre Dalí i les rutes.

Diversos autors, *Abecedario subjetivo de la globalización*. SEIZ BARRAL. Barcelona, 2004.

Assaig sobre la globalització, dividit en un total de 100 conceptes, a càrrec del periodista Ramón Chao, l'historiador i semiòleg Ignasi Ramonet i el pintor i il·lustrador Jazek Wozniak.

PARLEM-NE

Aquest títol escauria al recent llibre d'Ivan Tubau, *L'entrevista de personatge a la televisió. Llenguatge periodístic i català col·loquial* (Barcelona: Laertes 2003). Són 26 entrevistes a la TV, emeses als anys 1988-89, de personatges coneguts del teatre, la política, l'esport, la ploma, el pinzell i la guitarra. L'autor les transcriu fidelment i ho aprofita per analitzar-ne la llengua des del punt de vista de la normativa i de la realitat actual del país. Deixo estar les entrevistes, interessants, i vaig a l'aspecte lingüístic.

L'essencial de l'aspecte lingüístic és: un resum de la llengua de cada entrevistat (sintaxi, morfologia, lèxic, fonètica: classificació que “no és només arbitrària sinó també imprecisa”, ens diu l'autor mateix; i així considera fonètica la duplictat verbal *vic / visc*), una enquesta a 22 especialistes (locutors i periodistes, correctors, directius d'emissores, professors de ciències de la informació i lingüistes) i 60 alumnes de periodisme sobre les 12 qüestions que l'autor selecciona com a més emblemàtiques de la situació actual de la llengua, i unes “Conclusions possibilistes” de l'autor. Els enuncio les 12 qüestions i els dono entre parèntesis el resultat (*sí/no*) de l'enquesta als especialistes, als estudiants i global: 1. Reducció de *la hi i li ho a l'hi* (13/7, 50/8, 63/15). 2. Admissió del *lo* neutre (8/13, 30/26, 38/39). 3. Admissió de *en i al* amb infi-

¿‘Democràcia lingüística’?

JOAN SOLÀ

nitiu temporal (16/6, 52/7, 68/13). 4. Concordança del verb *haver-hi* (11/11, 30/26, 41/37). 5. Admissió de *de que* amb oracions completives (8/13, 44/14, 52/27). 6. Supressió de *per a* (9/8, 51/5, 60/13). 7. Admissió dels plurals *prou*, *masses* i *forces* (9/13, 37/18, 46/31). 8. Supressió de geminacions com les dues de *millenni* (9/13, 46/12, 55/25). 9. Admissió del relatiu col·loquial (“La casa *que se li* ha enfonsat el sostre”) (16/5, 43/11, 59/16). 10. Admissió de *sigut* per al participi de *ser* (12/10, 40/17, 52/27). 11. Admissió de *menos* per ‘menys’ (1/20, 15/35, 16/55). 12. Admissió de *els hi* per ‘els’ (datiu plural: “Els hi donaré les pomes”) (14/7, 41/14, 55/21).

L'obra manifesta una certa, de vegades notable, precipitació: ús deficient de cursives, de puntuació i d'algun altre detall; dades no sempre clares (no diu de quin curs eren els alumnes enquestats ni per què són 60 cursa 22 –gran desequilibri en les respostes–, es contradiu amb les dates d'emissió de les en-

trevistes, etc.); detalls poc controlats en les llistes de resultats, i afirmacions no sempre certes sobre aquests resultats. Però això és poc important. Els aspectes importants són dos: la distinció entre dos tipus de problemes i la ideologia de l'autor. Els dos tipus de problemes són: els que sorgeixen des de dins mateix de la llengua (almenys qüestions 1, 4, 6, 7, 9, 10, 12) i els que tenen relació amb el castellà (les altres). L'autor fa refe-

rència a la distinció, però diria que no la té en compte en més d'un cas; i si manté en general una actitud prou seriosa, ara i adés banalitza les qüestions: no cal pas que li assegurí que no és tan fàcil democratitzar els relatius o “simplificar al màxim” l'ortografia, ideals que jo també defenso. La ideologia és la mateixa d'altres obres seves: demana una resposta “democràtica” a l'enquesta: “que la normativa s'adapti a la realitat de la llengua” i no pas al revés; “legalitzar la realitat”, acceptar “el català castellanitzat”, “l'únic que pot sobreviure”; car l'opció no és pas “entre català acastellanat i català genuí, sinó entre català mestís i espanyol”. Potser sí; però aquí només hi ha mitja veritat: aquesta proposta només es pot formular per a una llengua desprotegida, i acabaria indefectiblement en l'abandó del català: una comunitat que coneix bé una llengua més digna, més estructurada i políticament forta no pot adherir-se a un subproducte, deïem l'altre dia.